

Wydruk z 2020.03.10

legalis administracja

Specustawa w sprawie koronawirusa już działa

Marcin Sarna

W dniu 2 marca 2020 r. Sejm przyjął ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Spis treści

Praca zdalna
Zasiłek
Lotniskowa kwarantanna
Wyłączenie zamówień publicznych
Specjaliści z wykazu
Ceny maksymalne
Finansowanie
Zadanie nakazane czyli premier każe gminie
Dalsze uprawnienia premiera
Wojewoda też może wydawać polecenia
Złagodzenie prawa budowlanego
Recepta farmaceutyczna
Odwołana impreza lub lot

Zgodnie z jej art. 37 wchodzi ona w życie w dzień po jej ogłoszeniu. Została ona ogłoszona 7 marca a więc weszła w życie 8 marca 2020 r. Ustawa dotyczy w zasadzie wszystkiego co związane z szerzącą się aktualnie epidemią tzw. koronawirusa (SARS-CoV-2, COVID-19): zwalczanie wirusa, działania przeciwepidemiczne i zapobiegawcze, obowiązki poszczególnych podmiotów oraz zasady finansowania tych działań. Ta specustawa nie wyłącza możliwości zastosowania instrumentów z ustawy systemowo regulującej kwestie chorób zakaźnych (tj. ustawy z 5.12.2008 r. zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi).

Praca zdalna

Pracodawcy zyskali możliwość polecenia pracownikowi wykonywania pracy zdalnej. Chodzi tu o wykonywanie pracy określonej w umowie o pracę, jednak poza miejscem jest stalego wykonywania. Pracodawca musi jednak określić przez jaki oznaczony czas taka praca zdalna ma być wykonywana a po drugie, wydanie polecenia musi mieć za cel przeciwdziałanie COVID-19.

Zasiłek

W przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których uczęszcza dziecko, z powodu COVID-19, rodzic-pracownik, który został zwolniony od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem otrzyma dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres do 14 dni (art. 4 ust. 1 ustawy). Ten dodatkowy zasiłek opiekuńczy przyznawany jest tak samo jak świadczenia pieniężne z ustawy z 25.6.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przede wszystkim jednak pobieranie „koronazasiłku” nie wlicza się do okresu za jaki przysługuje zasiłek opiekuńczy. Opieka nad dzieckiem, którym nikt nie może zająć się z powodu COVID-19 nie spowoduje więc zmniejszenia możliwego okresu zwolnienia od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki. Ale za okres pobierania tego specjalnego świadczenia „standardowy” zasiłek opiekuńczy nie przysługuje.

Lotniskowa kwarantanna

Na lotnisku szczególnie zasady kontroli bezpieczeństwa mogą zostać ustalone (możliwe jest nawet odstąpienie od kontroli) w stosunku, do niektórych członków personelu medycznego a nawet innych osób, które przebywały z osobami, u których występują objawy chorób zakaźnych. Takie wyjątkowe zasady mogą być wprowadzone nie arbitralnie wobec kogokolwiek ale wyłącznie wobec tych osób (oraz pojazdów przeznaczonych do obsługi osób zakażonych lub z podejrzeniem zakażenia), które zostały wpisane na listę zatwierdzoną przez zarządzającego lotniskiem lub przez inną osobę przez niego upoważnioną. Decyzję o ustaleniu takich szczególnych zasad kontroli lub o odstąpieniu od niej podejmuje zarządzający lotniskiem, za zgodą Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

Wyłączenie zamówień publicznych

Dodano wyjątek w zakresie stosowania przepisów ustawy z 29.1.2004 r. – Prawo zamówień publicznych. Przepisów tej ustawy nie stosuje się mianowicie do zamówień, których przedmiotem są towary lub usługi niezbędne do przeciwdziałania COVID-19. Warunkiem jest tu jednak wystąpienie sytuacji, w której:

- zachodzi wysokie prawdopodobieństwo szybkiego i niekontrolowanego rozprzestrzeniania się choroby; lub
- wymaga tego ochrona zdrowia publicznego.

Specjaliści z wykazu

Świadczenia opieki zdrowotnej (w tym transportu sanitarnego) wykonywane w związku z przeciwdziałaniem koronawirusowi są udzielane przez podmioty:

- wykonujące działalność leczniczą; oraz
- wpisane do specjalnego wykazu prowadzonego przez właściwego miejscowo dyrektora oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w porozumieniu z wojewodą,

Wykaz ten jest ogłoszony w wojewódzkim dzienniku urzędowym w drodze obwieszczenia wojewody oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Narodowego Funduszu Zdrowia. Tej informacji trzeba szukać w ramach poszczególnych oddziałów NFZ.

Ceny maksymalne

Minister Zdrowia bazując na informacjach pozyskanych od Głównego Inspektora Farmaceutycznego w drodze obwieszczenia ustala maksymalne ceny:

- produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza oraz wydawanych z przepisu lekarza – Rp;
- wyrobów medycznych; oraz
- środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego,

które mogą być wykorzystywane w związku z przeciwdziałaniem koronawirusowi.

Finansowanie

Transport sanitarny jak i inne świadczenia opieki zdrowotnej związanej z przeciwdziałaniem COVID-19, są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Środki NFZ pochodzą naturalnie z budżetu państwa i dysponuje nimi Minister Zdrowia. Warunkiem refundacji kosztów przez NFZ jest przede wszystkim to aby podmiot udzielający się o nią był wpisany do wykazu.

Finansowanie składa się z dwóch składników:

- opłaty ryczałtowej za utrzymanie stanu gotowości do udzielania świadczeń; oraz
- ceny odpowiadającej liczbie i rodzajowi świadczeń opieki zdrowotnej udzielonych w przyjętym okresie rozliczeniowym.

Podstawą do otrzymania finansowanie jest złożenie sprawozdania. Zasady sprawozdawania określi Prezes NFZ. Na dzień 10.3.2020 r. rozporządzenie nie zostało jeszcze wydane.

Zadanie nakazane czyli premier każe gminie

Prezes Rady Ministrów zyskał kompetencję do nałożenia na wybrany podmiot, na wniosek Ministra Zdrowia, obowiązku wykonania określonego zadania związanego z przeciwdziałaniem koronawirusowi. Adresem takiego zadania może być przede wszystkim jednostka samorządu terytorialnego ale także podmiot leczniczy będący:

- spółką kapitałową, w której jedynym albo większościowym udziałowcem albo akcjonariuszem jest Skarb Państwa;
- samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej;
- jednostką budżetową.

Zadanie może dotyczyć w szczególności:

- zmian w strukturze organizacyjnej podmiotu leczniczego;
- przekazania produktów leczniczych, wyrobów medycznych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz aparatury i sprzętu medycznego, w celu zapewnienia kontynuacji udzielenia świadczeń zdrowotnych w innym podmiocie leczniczym.

Te zmiany w strukturze organizacyjnej podmiotu leczniczego nie wymagają żadnych działań formalnych a wpisy do właściwych rejestrów (np. KRS) są nieodpłatne.

Naturalnie w przypadku nałożenia takiego obowiązku „zapewnia się” środki na pokrycie wydatków związanych z wykonaniem tego zadania jak również Minister Zdrowia ma naprawić szkody poniesione przez podmiot leczniczy przy wykonywaniu zadania. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego takie obowiązki są traktowane jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Dalsze uprawnienia premiera

Ponadto premier na wniosek wojewody i po poinformowaniu ministra właściwego do spraw gospodarki może wydawać polecenia także innym osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej oraz przedsiębiorcom. Te polecenia:

- mają formę decyzji administracyjnej;
- podlegają natychmiastowemu wykonaniu z chwilą ich doręczenia lub ogłoszenia;
- nie wymagają uzasadnienia.

Wykonywanie zadań następuje na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą przez właściwego wojewodę. Wynagrodzenie przedsiębiorcy jest finansowane ze środków budżetu państwa z części budżetowej, której dysponentem jest właśnie wojewoda. Jeśli przedsiębiorca nie zawrze umowy to zadanie wykonywane jest na podstawie samej decyzji.

Polecenia te mogą być także wydawane ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub za pomocą innych środków łączności.

Wojewoda też może wydawać polecenia

Także organ administracji rządowej jakim jest wojewoda zyskał uprawnienie do wydawania poleceń podlegających natychmiastowemu wykonaniu. Ich adresem mogą być:

- wszystkie organy administracji rządowej działające w województwie;
- państwowe osoby prawne;
- organy samorządu terytorialnego;
- samorządowe osoby prawne; oraz
- samorządowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Także te polecenia mogą być wydawane w formie innej niż pisemna.

Złagodzenie prawa budowlanego

Specustawa wyłącza także część rygorów prawa budowlanego. Chodzi o przeciwdziałanie COVID-19 polegające na projektowaniu, budowie, przebudowie, remoncie, utrzymaniu i rozbiórce obiektów budowlanych, w tym zmianie sposobu użytkowania.

Recepta farmaceutyczna

W przypadku zagrożenia zdrowia pacjenta związanego z koronawirusem farmaceuta może wystawić tzw. receptę farmaceutyczną. Są to specjalne recepty wystawiane do tej pory (przed specustawą) w przypadku nagłego zagrożenia zdrowia pacjenta. Właściwie pozwalała już na to do tej pory art. 96 ust. 4 ustawy z 6.9.2001 r. - Prawo farmaceutyczne.

Odwołana impreza lub lot

W przypadku gdy podróżny odstąpi od umowy lub organizator turystyki rozwiąże umowę o udział w imprezie turystycznej i nastąpiło to w bezpośrednim związku z wybuchem epidemii, przedsiębiorcy turystycznemu przysługuje zwrot wpłat przekazanych na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny.

Ważne

Zarządzający lotniskiem lub dworcem kolejowym, jak również przewoźnik lotniczy, kolejowy lub drogowy, nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną w związku z uzasadnionymi działaniami władz publicznych mającymi na celu przeciwdziałanie COVID-19, w szczególności za brak